

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 HOTĂRÂRE

privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și limitarea efectelor consumului de băuturi energizante de către populație

Secțiunea a 2 – a Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Conținutul băuturilor energizante și efectele consumului de băuturi energizante

Băuturile energizante sunt băuturi non-alcoolice care conțin cafeină, vitamine din complexul B și alte ingrediente ca taurina, D-glucurono-g-lactonă (glucuronolacton), ginseng și guarana, cu efect de stimulare a sistemului nervos central și creștere a performanțelor intelectuale și fizice, aflate în trendul preferințelor tinerilor, accesibile și cu posibile efecte negative asupra organismului la un consum excesiv.

Băuturi energizante includ și băuturile destinate sportivilor ce conțin electroliți și un nivel ridicat de carbohidrați ce furnizează energie organismului.

Aceste bauturi nu au un beneficiu terapeutic si multe ingrediente continute sunt insuficient studiate sau monitorizate ca impact asupra consumatorului. Lipsa de cunostinte privind farmacocinetica acestor substante din bauturile energizante, combinata cu studiile privind toxicitatea lor, ridica problema unor posibile reactii adverse serioase in cazul consumului abuziv. Sistemul sanitar trebuie sa monitorizeze consumul si continutul bauturilor energizante si sa informeze populatia asupra riscurilor ce pot aparea in urma consumului.

Cantitatea de cafeina poate fi de 2-3 ori mai mare decat cea din alte bauturi cofeinizate, precum cafeaua sau cola. Formulele de bauturi energizante pot contine mai multa cafeina decat un espresso.

Numeroasele studii efectuate in ultimii ani, in mai multe tari cu un ridicat nivel de consum al bauturilor energizante, au aratat ca marea majoritate a efectelelor adverse raportate sunt cauzate de dozele mari de cafeina continute de energizante, atunci când au fost consumate mai multe doze cu o singura ocazie.

Efecte ale consumului de bauturi energizante: inducerea starii de anxietate, tulburari de somn, palpitatii, cresterea tensiunii arteriale, ameteli, stare de greata, deshidratare, cresterea riscului de aparitie a diabetului, iar abuzul poate conduce la moarte subita. De asemenea, s-a observat ca nivelul ridicat de aciditate al acestor bauturi duce la erodarea smaltului dentar si la reducerea abilitatilor cognitive si tulburari comportamentale (la un consum cronic de peste 2-3 portii pe zi).

Persoanele care nu consuma regulat cafea sau alte bauturi cu cafeina, pot inregistra o crestere a presiunii arteriale sistolice mult mai rapid in urma consumului de bauturi energizante.

Depedenta de cafeina este mult mai puternica decat in cazul consumatorilor de cafea. Prin expunerea repetata la cantitati mari de cafeina, organismul va experimenta simptome de sevraj atunci cand nu mai primeste substantele continute in bauturile energizante.

Consumul de bauturi energizante in combinatie cu alcoolul este cat se poate de periculos, deoarece efectul stimulant mascheaza reactiile organismului la o cantitate mare de alcool, si astfel intervine perceperea eronata a starii de ebrietate.

Cercetări recente arată că tendința de asociere a băuturilor energizante cu alcoolul, prin popularitate, imitare și de grup, este în creștere (peste 70% dintre adultii tineri care consuma aceste bauturi le amesteca cu alcoolul), iar riscurile se dubleaza prin potentarea efectului si adictie. Conform Sistemului national de statistica a intoxicatiilor din SUA, intre 2010 si 2011, au fost inregistrate 4854 apeluri catre centrele de informare privind

intoxicatiile legate de abuzul de bauturi energizante, dintre care 40% se refereau la amestecul de alcool si energizant. Studii similare au confirmat cresterea acestor apeluri de urgenta si in Australia, Anglia si UE.

Riscul este sustinut si de mijloacele de promovare a acestor produse, de orientarea consumatorului catre sortimente mai ieftine si calitativ reduse, de lipsa de mentionare pe etichete a ingredientului principal - cafeina, respectiv de incadrarea acestor "alimente" in categoria suplimentelor alimentare.

Efectul de crestere a atentiei si concentrarii urmeaza imediat dupa consumul de energizant, insa pe termen lung, aceste capacitati se pierd pentru ca o astfel de bautura nu poate sustine privarea de somn, contracara oboseala, reduce stresul; toate acestea fiind doar mascate.

Cafeina se găsește într-o gamă largă de alimente și băuturi, incluzand cafeaua, ceaiul negru sau verde, bauturile tip cola, bauturile energizante, la care se adauga medicamentele recomandate pentru raceala, dureri de cap, scadere in greutate, diuretice si alte preparate. Asocierea simultana a acestor produse poate induce simptome grave, accentuate de predispozitia individuala sau pe fondul consumului cronic.

Date privind consumul de bauturi energizante

Băuturile energizante se încadrează în categoria băuturilor consumate în special de tineri și copii, cu o frecvență în creștere în ultimii ani. Intr-un studiu EFSA din 2013 se arată că 30% dintre adulți, 68% dintre adolescenti si deja 18% dintre copii cu varsta sub 10 ani consuma diverse tipuri de bauturi energizante.

Institutul Național de Sănătate Publică, în colaborare cu DSP-urile județene, a realizat în anul 2016, studiul de perceptie a populatiei din grupe de varsta vulnerabile (ca si consumatori) cu privire la bauturile energizante comercializate in Romania.

La studiul de perceptie a populatiei din grupe de varsta vulnerabile au participat un numar de 421 subiecti cu varsta cuprinsa intre 16-18 ani si 421 subiecti avand varsta peste 55 ani, din toate cele 41 de judete si din Municipiul Bucuresti.

Rezultatele studiului releva cifre ingrijoratoare, o parte dintre acestea fiind enumerate mai jos:

Din raspunsul participantilor la studiu a rezultat ca 74% dintre subiectii avand varsta de 16-18 ani si 42% din cei cu varsta peste 55 ani au consumat bauturi energizante.

In cazul ambelor loturi, un procent important din cei care nu au consumat bauturi energizante, considera ca acestea pot dauna sanatatii (53% din subiectii cu varsta intre 16-18 ani si 47% din respondentii cu varsta peste 55 ani).

In ambele cazuri, frecventa consumului ocazional (de cel mult 5 ori pe an) este de 44-45%, in schimb un procent mai mare de adolescenti consuma in mod frecvent bauturi energizante (saptamanal) (23% fata de 8% in cazul persoanelor din grupa de varsta peste 55 ani).

In cazul ambelor loturi studiate, majoritatea celor care au consumat bauturi energizante au raspuns ca niciodata nu au consumat mai mult de o doza.

Cauza consumului de bauturi energizante este reprezentata in majoritatea cazurilor de faptul ca bauturile energizante le ofera mai multa energie, fiind mentinuta starea de veghe dupa consumul lor (61% la grupa de varsta 16-18 ani si 81% la peste 55 ani).

Un procent de 58% dintre subiectii cu varsta cuprinsa intre 16-18 ani nu au citit eticheta bauturilor energizante, in timp ce la grupa de varsta peste 55 ani, 30% dintre acestia nu au citit eticheta.

O parte din persoanele intervievate (9.62%) sustine ca ar cunoaste care este continutul bauturilor energizante, la ambele grupe de varsta.

Un procent de 80% in cazul persoanelor cu varsta intre 16-18 ani si 77% in cazul celor peste 55 ani au prezentat diverse simptome dupa consumul de bauturi energizante.

Subiecții cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani au prezentat greață/vărsături (41%) și palpitații (40%) după consumul de băuturi energizante. Subiecții cu vârsta peste 55 ani au avut palpitații (37%), dureri foarte mari de cap (27%) sau mai multe simptome asociate (23%).

Majoritatea persoanelor intervievate considera ca este nevoie ca populatia sa fie informata cu privire la consumul de bauturi energizante si la posibilul impact asupra sanatatii (94%-99%).

In ceea ce priveste modalitatile de informare a populatiei cu privire la bauturile energizante majoritatea subiectilor indica faptul ca este nevoie de actiunea coroborata a mass-mediei, afisarea unui semn de atentionare pe eticheta si stabilirea de restrictii in comercializarea acestora.

Un procent de 66% dintre adolescenti si 90% dintre subiectii cu varsta peste 55 ani nu ar da acordul copiilor pentru consumul de bauturi energizante.

Din datele raportate la INSP, in perioada 2014-2016, numai la nivelul municipiului Bucuresti s-au inregistrat un numar de 15 cazuri de intoxicatii cu bauturi energizante la copii cu varste cuprinse intre 1 an si 17 ani. Dintre aceste cazuri, 2 copii au asociat consumul de bauturi energizante cu alcoolul. Cazurile raportate in aceasta perioada au necesitat una pana la 4 zile de internare. Un numar de 13 cazuri (86,6%) s-au inregistrat la adolescenti - 15-17 ani - și au fost reprezentate prin consum voluntar (nu accidental). In fapt, aceasta este vârsta cea mai vulnerabilă în cazul consumului unor astfel de produse.

Legislație

Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare prevede menționarea pe etichetă prezența cafeinei în compoziția alimentelor (care conțin nivele crescute de cafeină), aceasta fiind adăugată pentru efectul fiziologic sau pentru aromă:

- Anexa III – Produse alimentare pe a căror etichetă trebuie să figureze una sau mai multe mențiuni suplimentare: Etichetarea băuturilor energizante trebuie să includă mențiunea: “Conținut ridicat de cafeină. Nu se recomandă pentru copii sau femeile însărcinate sau care alăptează” și menționarea conținutului de cafeină exprimat în mg per 100 ml produs;
- Art. 4(1) (b) - se pot trece efectele asupra sănătății, inclusiv riscurile și consecințele legate de consumul dăunător și periculos al unui produs alimentar.

Această atenționare poate ajuta consumatorul (gravidă, bolnav cardiac, copil) să identifice alimentul / băutura cu risc, aliment în care în mod normal nu se așteaptă să fie cafeină.

Regulamentul (UE) nr. 1924/2006 privind mențiunile nutritionale si de sanatate inscrise pe produsele alimentare, cu completarile si modificarile ulterioare, stabileste conditiile generale de folosire a mentiunilor nutritionale si de sanatate si lista mentiunilor autorizate.

Regulamentul (UE) nr. 1925/2006 privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare contine prevederi privind adaosul de vitamine si minerale in alimente, inclusiv in bauturile energizante.

Reglementarea comercializării băuturilor energizante în UE și în alte țări

In UE (Ungaria, Suedia, Marea Britanie) și SUA deja sunt reglementări în care se recomandă evitarea acestor tipuri de bauturi de catre copii si atentionare inclusiv pentru sportivii de performanta. Mai ales ca studiile arata ca peste doua treimi din consumatori sunt convinsi ca aceste bauturi sunt sigure pentru organism.

Germania si Elvetia au adoptat norme specifice privind bauturile energizante, iar tari precum Belgia, Danemarca si Olanda au prevederi in legislatia nationala privind adaosul de vitamine și alte substanțe, care sunt de asemenea aplicabile băuturilor energizante.

Lituania a fost prima țară din UE în care a intrat în vigoare legea care interzice comercializarea băuturilor energizante minorilor (2014). Actul normativ prevede amenzi de la 200 până la 400 de litas pentru comercianții care vând băuturi energizante copiilor de până la 18 ani. În cazul în care adulții vor fi cei care vor achiziționa energizante pentru minori riscă amenzi de la 50 până la 200 litas.

Reglementarea vânzării băuturilor energizante în România

Deoarece vânzarea băuturilor energizante nu este restricționată deocamdată prin lege, ca și consumul de alcool și fumatul, există un potențial de risc în creștere pentru sănătatea publică, cu predilecție pentru sectorul varstelor mici.

Având în vedere rezultatele studiului de percepție a populației din grupe de vârstă vulnerabile (ca și consumatori) cu privire la băuturile energizante comercializate în România, efectuat de INSP în anul 2016 și, de asemenea, faptul că legislația națională nu reglementează în mod particular comercializarea băuturilor energizante, se impun măsuri legislative în acest domeniu, atât în scop preventiv, cât și de minimizare a efectelor consumului de băuturi energizante de către populație, în special grupurile de vârstă sub 18 ani.

2. Schimbări preconizate

Prezenta hotărâre stabilește unele măsuri privind prevenirea și minimizarea consumului de băuturi energizante de către populație, prin interzicerea comercializării băuturilor energizante către minori, prin desfășurarea de campanii de informare și educare a populației, informarea consumatorilor cu privire la efectele consumului de băuturi energizante asupra sănătății, având drept scop protejarea sănătății populației din România. Ministerul Sănătății alături de alte instituții, ca ANSVSA și ANPC, sunt abilitate să efectueze controlul și să aplice sancțiuni privind nerespectarea prevederilor acestei hotărâri, conform competențelor legale ce le revin.

3. Alte informații

Prezenta Hotărâre a respectat procedura de notificare prevăzută de Hotărârea Guvernului nr. 1016/2004 privind măsurile pentru organizarea și realizarea schimbului de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice, precum și al regulilor referitoare la serviciile societății informaționale între România și statele membre ale Uniunii Europene, precum și Comisia Europeană, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 664 din 23 iulie 2004, cu modificările și completările ulterioare, care transpune Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2¹. Impactul asupra sarcinilor administrative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2². Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

3. Impact social

Punerea pe piață a băuturilor energizante respectând legislația europeană privind informarea consumatorilor, asigură condițiile unui consum sigur și care nu induce în eroare consumatorul.

4. Impact asupra mediului						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
5. Alte informații						
Nu sunt						
Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
Proiectul de act normativ nu are impact asupra bugetului general consolidat.						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații Nu sunt						
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ): a) acte normative care se modifică sau se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a						

<p><i>proiectului de act normativ;</i> <i>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.</i></p>
<p>1. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare: Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente, făcându-se referire la un anume acord, o anume rezoluție sau recomandare internațională ori la alt document al unei organizații internaționale: Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>6. Alte informații Nu sunt.</p>
<p>Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</p>
<p>1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6. Alte informații Nu sunt.</p>
<p>Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>
<p>1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act</p>

normativ Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informatii Nu sunt
Secțiunea a 8-a- Măsuri de implementare
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Alte informații Nu sunt.

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de **Hotărâre a Guvernului privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și limitarea efectelor consumului de băuturi energizante de către populație, pe care îl supunem spre aprobare.**

**p/ MINISTRUL SĂNĂTĂȚII,
SECRETAR DE STAT
Prof. Dr. HORATIU MOLDOVAN**

Avizat favorabil:

**VICEPRIM-MINISTRU
RALUCA TURCAN**

**Ministrul Educației și Cercetării
CRISTINA MONICA ANISIE**

**Ministerul Afacerilor Externe
BOGDAN - LUCIAN AURESCU**

**Președintele Autorității Naționale
Sanitară Veterinară și pentru
Siguranța Alimentelor**

**Președintele Autorității Naționale
pentru Protecția Consumatorilor**

ROBERT VIOREL CHIOVEANU

EDUARDT COZMINSCHI

**Ministrul Justiției
MARIAN CĂTĂLIN PREDOIU**